

Ötvenéves vásárfia

A Szegedi Ipari Vásárra készült a város 1936-ban. Ennek az ipari seregszemlének külön rangot adott az az esemény, hogy ekkor, ötven éve adták át rendeltetésének a Szegedi Iparcsarnokot (ma a Móra Ferenc Múzeum képtára, 1953 óta).

Az új iparcsarnok felépítésére 53 iparos nyújtott be ajánlatot, közülük három generálkivitelezésre. A bíráló bizottság 1936. március 7-én hirdetett eredményt, és ezek szerint tíz iparos kapott megbízást a csarnok felépítésére, amelynek tervezett költsége 36 455 pengőre rúgott (1 kg szinarany ekkor kb. 4000 pengővel volt egyenértékű). Az alapkövetelményre március 17-én került sor, majd április 6-án megtartották a bokrétaünnepséget, amelyen *Förgeteg Matyás* kőműves rigmusos versével köszöntötték a Horváth Mihály utcába szerelt ünnepelőket. A külső munkálatokat május 20-ra végezték, és ekkorra már kigyulladtak az iparcsarnok világítóoszlopjai is.

Az iparcsarnokot egy víz előtti épület helyére emelték *Sebestyén Endre* — édesapja a Palánk neves pipafaragó mestere — szegedi építésmérnök tervei szerint, összességében 49 nap alatt. Az épületet kétemeletesre építették, és külön látványosságként alakították ki a tetőteraszt — ez a későbbi 3. emelettel eltűnt — amelynek kertészeti kiképzését *Gulácsy Béla* városi főkertész valósította meg. Az épület kivitelezésében sorra szegediek vettek részt. A föld-, a kőműves- és a vasbetonmunkákat *Berkes Dezső*, a mázó- és festőmunkálatokat

kat a *Csányi, ill. Frank-cég*, az asztalosmunkákat a *Szegedi Faipari Szakiskola* végzett. *Asztalosmesterek Termelőszövetkezete*, a lakatosipart *Strell József*, az üvegest *Körösi Géza*, az ácsmunkákat *Vlasits István*, a vízvezetékét *Nedelkov Sándor*, a bádogosmunkákat *Balogh János*, a villanyvezetést *Deutsch Albert* végezte.

„A szegedi iparosság dicsekedhetik azzal, hogy Magyarországban a legelső kézműipari csarnokot mondhatja magáénak.” — írja a *Délmagyarország* 1936. május 21-i számában.

Az Ipartestület mindent megmozgalt az iparcsarnok felépítéséért, még akkor is, ha az elhatározások semmi penzsel sem rendelkeztek. Az első alapot a régi épület bontási anyaga jelentette, kaptak támogatást a kereskedelmi, az iparügyi minisztériumtól, Szeged iparosságától, és 100 pengős kötvényeket bocsátottak ki, amelyek mindegyikének akadt gazdája. Az építési költség végül is 42 ezer pengőt tett ki.

A VIII. Szegedi Ipari Vásárt május 30-án *Bornemissza Géza* ipari miniszter (mások szerint *Petneházi Antal* államtitkár) nyitotta meg, az új iparcsarnokkal egyetemben. A modern és funkcionálisan remekbe szabott csarnokban kapott helyet a lakberendező ipar, a kézműipar, a háziipar, valamint az iparművészet, továbbá a népművészet minden nevesebb ága. Ezen a vásáron külön paprikapavilonban (tervezte *Lengyel Kálmán*) mutatkozott be *Szanyi István* igazgató for-

gatókönyve alapján a Mezőgazdasági Vegyikísérleti és Paprikakísérleti Állomás, többek között működésképes paprikamalom-modelljével.

Az iparcsarnok tervezője, *Schetyén Endre* (1888—1966) a Szegeden született, itt iskolázott, majd a budapesti műegyetemen nyert 1910-ben építész-mérnöki oklevelet. Gyermekkorában igen vonzódtát a szobrászat iránt, ezért küldték szülei nyaranta *Gárdos Aladár* (1878—1944) műtermébe, ahol rajzban és szobrászatban művelte magát. *Gárdos Hajlék-talanok* szoborcsoportjának megalkotásában közreműködött. Egyetemi éveinek nyári szüneteiben Csehszlovákiában építőmesteri feladatokat látott el. Számos pályázaton nyert díjat: Birmingham városrendezési, szegedi Dóm tér, a budapesti Szabadság tér déli oldalának rendezése, Kassai templom és művelődési ház. Tervei szerint valósult meg a Belvárosi (ma Szabadság) mozi épülete 1920, a Szegedi Mozi Kft tulajdonában, Horvai Rezső igazgatása mellett. A genfi népszövetségi palota pályázatán dicséret oklevelet nyert.

A Szegedi Iparcsarnok szép, színes kerámia homlokzati domborműveit, a koszorút tartó női alakot, és a fogaskereket szorító férfi figurát *Bakonyi Viktor Géza* alkotta, és a hőmezővásárhelyi majolikagyárban készülték.

Az ország első kisipari árumintacsarnoka, a Szegedi Iparcsarnok funkcionálisan is jó kapcsolatot jelentett az 1929-ben, *Ottovay István* (1877—1945) szegedi építész tervei szerint emelt iparcsarnok székázzal.

Bátyai Jenő

Új balatoni sétahajó

Új hajóval gyarapodott a SZOT balatoni sétahajóflottája, egy korábban más vizeken „szolgáló” 90 személyes vízi jármű, amely — miután a balatónfüredi hajógyárban felújították — a „Tihany II.” nevet kapta. A SZOT-hajók — vitorlás-yachtok és kis motorosok együttvéve így most 550 utas befogadására képesek. Az idén várhatóan több mint százezer nyaraló vendéget szállítanak hosszabb-rövidebb vízi túrákra, kirándulásokra. (MTI)

Természetes fogamzásgátló

Egy Amerikát megjárt spanyol szerzetes 1529-ben írt könyvében megemlíti a *Montanoa tomentosa* nevű növényt, amelyet az akkor felfedezett Mexikóban fogamzásgátlóként használtak az indiánok. A könyv alapján nemrég klinikai vizsgálatokat végeztek, s megállapították, hogy a növény luteolitikus hatást fejt ki, amely a mai fogamzásgátlók némelyikére is jellemző.

Tovább vizsgálva a természetes anyagok ilyen aktivitását, egy kínai jelentés került az érdeklődés homlokterébe, amely arról tudósított, hogy az 1940-es években egy kínai falu lakóit kergette kétségbeesésbe az, hogy nem születtek gyerekek. Kiderült, hogy a dologban a gossypol nevű vegyület a vétkes, amely a falu lakói által nagyobb mennyiségben fogyasztott nyapatmagolaj hatóanyaga. A gossypol a férfiakat tette terméketlenné.

Indiában is ismernek egy növényt, a *Vicoa* indicát, amelynek pora véglegesen terméketlenné teszi azokat a nőket, akik utolsó kívánt gyermekük születése után azonnal beveszik. E növény hatóanyagát még nem ismerik, mert nem tartják megengedhetőnek az indiai gyakorlatot, azaz a szoptató anyák kivevésését e drognak. (Trends in Pharmacological Sciences)

MÉ? HOL? MIKOR?

1986. JÚNIUS 4., SZERDA — NÉVNAP: BULCSU
A Nap kel 4 óra 50 perccor, és nyugszik 20 óra 35 perccor.
A Hold kel 3 óra 4 perccor, és nyugszik 17 óra 44 perccor.

VIZÁLLÁS
A Tisza vizállása Szegednél kedden plusz 145 cm (áradó).

TIZENÖT ÉVE
halt meg Lukács György (1885—1971) kétszeres Kossuth-díjas filozófus, esztéta, egyetemi tanár, akadémikus.
HATVAN ÉVE
született Osváth Béla (1926—1965) irodalomtörténész, kritikus, 1954-től 1958-ig a TIT Csongrád megyei titkára, 1963-tól korai haláláig a budapesti Nemzeti Színház fődramaturgja. Lelkes színházi ember és tudomány népszerűsítő volt.

KISSZÍNHÁZ
este 7 órakor: Harom cylinder Bartók berlet.
MOZIK
Vörös Csillag: délelőtt 10 órakor: Hobortos népsz. (szines botswanai film. III. helyár!). délután fel 4 órakor: Kismaszat (szines magyar film), este 6 és 8 órakor: Kicsi, de szemtelen (szines olasz film. III. helyár!).
Fáklya: háromnegyed 3, negyed 6 és fel 8 órakor: Hobortos népsz. I. (szines botswanai film. III. helyár!).
Filmteka: (Kigyó u. 4.) este 6 órakor: Jöjjön el egy kávera hozzánk (szines olasz filmvígjáték. II. helyár! Csak 16 éven felülieknek!).

Kiskőrössi halászcserda: (videomozsi) este 8 órakor: Agyag-galamb (szines angol krimi).
Kiskőrössi halászcserda, kert: este 10 órakor: Agyugolyó futam (szines, m. b. amerikai filmvígjáték. III. helyár!).
Kertmozi: (Újszeged) este 9 órakor: Popeye (szines, m. b. amerikai film. II. helyár!).
ÚGYELETES GYÓGYSZERTÁR
Klauzál tér 3. szám (13/57-es). Este 8 óratól reggel 7-ig. Csak sürgős esetben.

BÁLESATI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTELI ÜGYELET
Ma a balesetet szenvedett személyeket a II. Kórház (Tolbuhin sq. 57.) veszi fel, sebészeti felvételi ügyeletet az I. sz. Sebészeti Klinika (Pécsi u. 4.), urológiai felvételi ügyeletet a II. Kórház tart.
EJSZAKAI ORVOSI ÜGYELET
Este 7 óratól reggel 7 óráig a felnőtt lakosság részére: Szeged, Hunyadi János sq. 1. sz. alatt. Telefon: 10-100.

GYERMEKORVOSI ÜGYELET
Munkanapokon 13 óratól másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 óratól másnap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. sz. alatti körzeti gyermekorvosi rendelőben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.
GYERMEK FÜL-ORR-GEGÉSZETI ÜGYELET
Minden kedden és csütörtökön 19 óratól reggel 7 óráig, szombatonként reggel 8-tól déli 12 óráig a gyermek fül-orr-egészleti ügyelet az Újszegedi Gyermek-kórházban van (Szeged, Odeszai krt. 37.). Telefon: 22-655. Egyéb napokon a Fül-Orr-Gége Klinika tart ügyeletet (Lenin krt. III.) Telefon: 21-122.

FOGORVOSI ÜGYELET
Mindennap 22 óratól reggel 6 óráig, szombaton reggel 7 óratól hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld Sándor u. 1-3. Telefon: 14-420.

SOS LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT
Mindennap este 7-től reggel 7 óráig: Telefon: 11-000.

RÁDIO

KOSSUTH
8.20: Eco-mix — gazdasági magazin — (ism.)
8.50: Kis magyar néprajz
10.05: Iróva avatnak — Szabó Lőrinc indulása
10.43: Mi ez a gyönyörű? — (ism.)
10.57: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek
12.30: Ki nyer ma?
12.45: Torvénykönyv
13.00: Horváth László (klarinét) és a Bartók vonosnégyes felvételeiből
14.09: A magyar szépproza százada — Peterfy Jenő
14.25: Operaslagerek
15.00: A Nepzelei Hangos Újság melléklete
16.05: MR 10-14
17.00: Fűtől fáig
17.25: Szept Helena — részletek Offenbach operettjéből
18.02: Kritikusok fóruma
19.15: Mundial '86 — Labdán innen, labdán túl
19.25: Dok-musor Bajcsy-Zsilinszky Endréről
20.25: Rapszódia Jozsef Attiláról — Vass István verse — (ism.)
20.30: Vapizók a Népopera — Városi Színház történetéről — I. Szintézis
22.15: Tíz perc külpolitika
22.25: Mundial '86 — Labdán innen, labdán túl
22.40: Szentesi István genetikussal beszélgetés
22.55: Schubert: Miriam diadaleme
23.15: Csambalóművészek — 2.
0.10: Himnusz
0.15: —
4.20: Éjfél után

PETŐFI
8.05: Idősebbek hullámhossza
8.50: Tíz perc külpolitika — (ism.)
9.05: Napközben — zenés délután
12.10: Lelchoky Eva operett-felvételeiből
12.25: Utikalauz üdülőknek
12.30: Verbunkosok, katonadalog
13.10: A tegnapi slágereiből
14.00: Sokféle — szórakoztató irodalmi magazin
15.05: Zeneiskolásoknak — zeneiskolások muzsikálnak
15.25: Slágerfilmek — film-slagerek
16.05: Bemutatjuk Jean-Michel Jarre „Rendez vous” című nagylemezét
16.45: Diakfoci
17.08: Drosztmér István daliból
17.30: Otodik sebesség
18.30: Ritmus — V'Moto Rock együttes felvételeiből
19.05: Zenés játékokból
20.05: Rockföldről érkezett — Julian Lennon felvételeiből
20.50: „A világ erőforrásai — 1986”
21.05: Nemzedékek
22.00: Az élő népdal — Bérés János műsora — (ism.)
22.10: Szimfonikus táncok
22.30: Deák Tamás személyneveiből
23.15: Sporthírek
23.20: —
0.14: Valogatott felvételek
0.15: —
4.20: Éjfél után

TÉVÉ

BUDAPEST 1.
8.25: Tv-torna
8.30: Delta — tudományos híradó — (ism.)
8.55: Stúdió '86 — (ism.)
9.40: „Szia, Mami!”
10.10: Törvénysértők — szovjet film — (ism.)
11.40: Képujság
16.05: Hírek
16.10: A nyelv világa
16.50: Betűreklám
16.55: Telesport — Mexikó '86 — összefoglaló
17.55: Diagnózis
18.15: Képujság
18.20: Finom angol módra — angol tv-film
18.50: A Közönségszolgálat tájékoztatója
18.55: Reklám
19.05: Tv-torna
19.10: Esti mese
19.20: Reklám
19.30: Híradó 1.
19.50: Labdarúgó-vb — Uruguay-NSZK mérkőzés — a szünetben: reklám
21.50: Betűreklám
21.55: Szurkolók — tv-játék
23.00: Híradó 3.
23.10: Beszélgetés Palánky Klárával — riportműsor
23.50: Labdarúgó-vb — Skócia-Dánia mérkőzés — a szünetben: reklám
1.50: Himnusz

Jár-e árvaellátás az anya után?

P. A.-né szegedi olvasónk azt hallotta, hogy az elhunyt apa után a kiskorú gyermekek árvaellátást kapnak. De arról nincs tudomása, hogy a gyerekek az anya után is részesülhetnek árvaellátásban. Szeretné tudni, hogy az elhunyt anya után jár-e árvaellátás, mert a családban most egy ilyen eset történt, hogy a dolgozó anya halt meg, és az apa nevelji a gyermeket. Az idevonatkozó rendelkezésről kér tájékoztatást.

Jár az árvaellátás akkor is, ha az árva örökre fogadják, vagy akár az árva, akár életben levő szülője házasságot köt. Az árvaellátás összege attól függ, hogy mennyi nyugdíjra lett volna jogosult az elhunyt, ebből számítták ki az özvegyi nyugdíjat, az árvaellátás pedig árvaérett az özvegyi nyugdíj fele. Meghatározza a rendelkezés az árvaellátás legkisebb összegét is. Ez 1986-ban 1970 forintnál kevesebb nem lehet. Ha a ren-

delkezésben előírtak szerint kiszámított árvaellátás összege az 1970 forintot nem éri el, azt erre az összegre fel kell emelni. Az árvaellátást a lakohely szerint illetékes társadalombiztosítási igazgatóság-nál (kirendeltségnél) kell igényelni. Ha a jogszertő nyugdíjas volt, az igényt a folyósító szervnél kell benyújtani. Az igényt visszamenőleg legfeljebb hat hónapra lehet érvényesíteni. Dr. V. M.

Szeged a hazai lapokban

Kompresszor-üzemet építenek: A földgázmező — Esti Hírlap. — máj. 17. — Algyón.
Maguknak dolgoznak a gyerekek [Kép] / Stekovics János felvétele — Népszabadság. — máj. 19. — Fénykép a tarjani lakótelepről.
Ifjúság és egészség: Tudományos konferencia — Esti Hírlap. — máj. 20. — A XIV. országos egészségnevelési konferencia előkészületeiről.
Hadüzenet az egészségtelen életmódnak: Tudományos konferencia Szegeden / L. M. — Népszava. — máj. 21. — Szerző: Lukács Mária. — A XIV. országos egészségnevelési konferencia.
Feltalálók a révben? / A cég-táblán „nehéz emberek” / Ger-gely László — Magyar Nemzet. — máj. 23. — A Csomipék két ménekéről. Kormoczi Ernőről és Koréh Zoltánról is.
Elég egy kezettől / -Gombos- — Képes Újság. — máj. 24. — ill. — Szerző: Gombos Jolán. — Mindennapos testnevelés Csongrád megyében.
Hair — Szegedről: Színházi fesztivál / Molnár Gabriella — Esti Hírlap. — máj. 26. Kritika a vizsgiházi vendégszerelésről.
Biotechnológiai kutatások és a gyakorlat — Népszabadság. — máj. 27. Országos konferencia.
Kismotorok Szegedről Fűka-szakhoz — Esti Hírlap. — máj. 28. — A Szegedi Vas- és Fémpipari Szövetkezet terméke.
Nemzetközi konferencia a Tisza védelméről — Népszabadság. — máj. 28.
Biotechnológiai tanácskozás Szegeden — Népszabadság. — máj. 28. — A Technika Házában.

1986.22.
Nemzetközi tanácskozás a Tisza vízműveségéről — Petőfi Népe. — máj. 28.
Kiskertek gépgyára — Szövetkezet. — máj. 28. — A Szegedi Vas- és Fémpipari Szövetkezet-ről.
A laoszi gráciák // Gázdó L. Ferenc — Magyar Hírlap. — máj. 29. — Riport három a JATE-n tanuló laoszi leányról.
Diplomaták Csongrád megyében — Magyar Hírlap. — máj. 29. — Szegeden és Opusztaszeren. — Ua. Népszava. — máj. 29.
Összefogás a Tiszáért — Magyar Hírlap. — máj. 29. — Nemzetközi vízügyi tanácskozás. — Ua. Magyar Nemzet. Népszava. — máj. 29.
Aba-Novák-émlékiállítás — Népszabadság. — máj. 29. — A Móra Ferenc Múzeum díszteremében.
Növénypatika — Szolnok Megyei Néplap. — máj. 29. — Az Előre Szakszövetkezet bordányi üzlete.
Folytatódott válogatottunk diadalútja: Tizenhétből tizenkettő: Hungaropon Kupa — Népszport. — jun. 2. — (Kajak-kenu). — Beszámoló a Maty-éri versenyéről.
Eredményes hét vége Szegeden: Kajak-kenu: Hazai győzelme a Hungaropon Kupán — Népszabadság. — jun. 2.
Nem csökkent az adminisztratív létszám: Népi ellenőrök vizsgáltak Csongrádban / Schmidt Attila — Népszava. — jun. 2.
Esz és aranyosa a Hungaropon Kupán — Népszava. — jun. 2. — A Maty-éri kajak-kenu-verse-nyen.

Fülöp Mihályval, a Gabonater-mesztési Kutató Intezet dolgozó-jával.
A gazdaságpolitikai célokért — Népfőnt. — 5. sz. — A népfőnt Csongrád megyei gazdaságpoli-tikai bizottságáról.
Család és iskola együtt nevel — Népfőnt. — 5. sz. — A népfőnt Csongrád megyei pedagó-giai munkabizottságáról.
A Deszk Szerb Nemzetiségi Népi Együttes története — Népfőnt. — 5. sz. — Ismertetés Kik-li Tivadar tanulmányáról.
Miből élnek Szegeden / -Szűdy- — Tanélművészet. — 5. sz. — Szerző: Szűdy Eszter. — A szin-ház tancosa.
Bravúros szereplés az első na-pon: Hungaropon Kupa — Népszport. — jun. 1. — Kajak-kenu-verseny a Maty-éri pályán.
Rangos mezőny, kitünő forma — Kajakok Szegeden / p. gy. — Magyar Hírlap. — jun. 2. — Szer-ző: Pálhá György.
Kajak-kenu sikerek — Magyar Nemzet. — jun. 2. — A Maty-éri pályán rendezett Hungaropon Kupán.
Folytatódott válogatottunk dia-dalútja: Tizenhétből tizenkettő: Hungaropon Kupa — Népszport. — jun. 2. — (Kajak-kenu). — Beszámoló a Maty-éri ver-senyéről.
Eredményes hét vége Szegeden: Kajak-kenu: Hazai győ-zelme a Hungaropon Kupán — Népszabadság. — jun. 2.
Nem csökkent az adminis-tratív létszám: Népi ellenőr-ök vizsgáltak Csongrádban / Schmidt Attila — Népszava. — jun. 2.
Esz és aranyosa a Hungaropon Kupán — Népszava. — jun. 2. — A Maty-éri kajak-kenu-verse-nyen.